

Københavns Universitets bestyrelse

SAGSNOTAT

5. JANUAR 2023

Vedr. Indsatser på universitets-, fakultets-, og institutniveau for styrket akademisk medinddragelse og medbestemmelse

REKTORSEKRETARIATET

Sagsbehandler Rektorsekretariatet

KRYSTALGADE 25

1165 KØBENHAVN K

Indledningwww.ku.dk

Bestyrelsen har ansvar for at understøtte, at Københavns Universitet sikrer en reel og effektiv medbestemmelse og medinddragelse for medarbejdere og studerende. Bestyrelsen har ønsket særligt at styrke den akademiske medbestemmelse og medinddragelse, det vil sige for de videnskabelige medarbejdere.

I samarbejde med rektoratet har en følgegruppe under bestyrelsen arbejdet med konkrete forslag til organisatoriske ændringer. Forslagene har været i høring i alle råd, nævn og udvalg på universitetet. Resultatet af høringen er indarbejdet i nedenstående konkrete forslag til forandringer på universitetet.

Der er løsninger på tre niveauer: *Universitetsniveau*, der forstås som de processer der berører hele universitetet, og hvor rektoratet deltager.

Fakultetsniveau, hvor følgegruppen særligt har drøftet de akademiske råd, samt *institutniveau*, hvor følgegruppen har vurderet, at der er behov for et minimumsniveau af forskningsstrategisk medinddragelse. Inden for hvert niveau er nedenfor angivet forslag til konkrete handlinger, som rektor vil skulle foretage for at styrke akademisk medinddragelse og medbestemmelse.

Forslagene skal også styrke tydeliggørelsen af den akademiske medbestemmelse, da det vil kunne skabe en højere grad af gennemsigtighed og stringens i, hvordan medarbejderne indgår i fora, hvor der foregår drøftelser, som danner baggrund for ledelsens beslutning.

Universitetsniveau

SIDE 2 AF 6

Følgegruppens vurdering af situationen i dag:

På universitetsniveau på Københavns Universitet behandler Senatet akademiske forhold. Derudover mødes prorektor for forskning med prodekanerne for forskning i KU's forsknings- og innovationsråd (KUFIR) samt prorektor for uddannelse med prodekanerne for uddannelse i KU's uddannelsesråd (KUUR). Rektoratet har også nedsat forskellige ad-hoc fora til at rådgive rektoratet om fx corona samt et panel af professorer til at rådgive om generelle forskningsforhold. Derudover drøfter praksisudvalget problemstillinger på området.

Senatet blev nedsat af rektor i efteråret 2013.

I senatet mødes medarbejdere, studerende og ledelse på tværs af universitetet for at drøfte emner og temaer, som har betydning for universitetets kerneydelser og rådgive rektor herom. Senatets medlemmer er indirekte valgt via blandt andet udpegning gennem de akademiske råd. I senatet kan KU's udvikling og faglige udfordringer som akademisk institution drøftes, ligesom senatet også skal betragtes som et frit forum, hvor ledelsen kan opfange ønsker, idéer og kritik fra hele KU. Derudover har senatet også en årlig drøftelse af KU's budget samt KU's strategiske rammekontrakt. Senatet kan også inddrages ved vigtige høringer.

KUFIR har ansvar for at identificere og forfølge KU's strategiske udvikling inden for forskning, innovation, forskeruddannelse og erhvervssamarbejde. KUFIR rådgiver rektoratet og ledelsesteamet (LT) i forsknings- og innovationsstrategiske spørgsmål af tværgående karakter. KUFIR har 11 medlemmer: Prorektor for forskning (Formand), en-to repræsentanter fra hvert af de seks fakulteter (f.eks. prodekan for forskning og/eller prodekan for erhvervs- og myndighedsopgaver), vicedirektøren for forskning og innovation samt Universitetsbibliotekaren.

Den 17. august 2022 godkendte LT, at universitetets nye forfremmelsesprogram samt tenure track-ordning skulle følges og vurderes af en gruppe af professorer, med henblik på at sikre, at programmerne lever op til deres formål og fungerer efter hensigten. Denne gruppe, kaldet "Faculty Board", skal på KU-niveau monitorere brugen af programmerne for derigennem at bidrage til den kontinuerlige udvikling af forskerrekutteringen på KU. Faculty Board skal desuden rådgive rektor "i forfremmelsesstrategiske spørgsmål af tværgående karakter". Boardet skal bestå af otte VIP og begynde sit virke primo 2023.

Følgegruppen under bestyrelsen vurderer, at der er behov for at udbygge den akademiske dialog med rektor, gennem valgte organer. Følgegruppen har drøftet senatets rolle, og vurderet, at det i sin natur drøfter sager af bredere karakter af betydning for hele universitetsbefolkningen, og ikke til fulde dækker behovet for den specifikke dialog med rektor i akademiske forhold. Følgegruppen er inspireret af Aarhus Universitet, hvor en gruppe valgte VIP fast mødes med rektor og drøfter tværgående sager som overordnede udfordringer for videnskabelig redelighed, forskningsfinansiering og lignende. Et sådant centralt råd kan fungere som en naturlig overbygning på de akademiske råd på fakulteterne.

Høringssvaret

Følgegruppens vurderer, at høringen på dette punkt generelt set støttede forslaget. Mange har ønsket, at det ikke er forbeholdt professorer at rådgive rektor gennem dette organ. Det er også blevet fremhævet at det kan være fordelagtigt at VIP-sammensætningen afspejler senatets, og at disse hensyn ikke tilsidesættes på grund af forhold relaterende til monitorering af forfremmelser, som foreslået i høringsversionen.

Følgegruppen foreslår derfor, at:

- Senatet fastholdes i sin nuværende form som et forum, hvor der kan afholdes bredere drøftelser af betydning for hele universitetet.
- Der oprettes et nyt udvalg, kaldet **KU-VIP-råd**, som et underudvalg til senatet. VIP, der er valgt til senatet, vil være fødte medlemmer af dette fora, og de vælger selv en forperson fra egen kreds.
- KU-VIP-rådet mødes ordinært fire gange årligt og indgår i en dialog med rektoratet om akademiske emner. Forpersonen aftaler sammen med rektor dagsordenen til møderne og sekretariatsbetjenes af administrationen.
- Oprettelsen af det planlagte KU's "faculty board" til monitorering af forfremmelser fastholdes som selvstændigt board.
- Rektors forskerpanel nedlægges. Ved særlige omstændigheder vil rektor kunne nedsætte ad hoc grupper til konkret akademisk sparring i specifikke sager.

Fakultetsniveau

Følgegruppens vurdering af situationen i dag:

Fakulteterne er meget forskelligt opbygget i forhold til, hvad der findes af råd, nævn og udvalg på fakultetsniveau. Følgegruppen har fokuseret på at drøfte Akademisk Råd (AR).

Inden for hvert fakultet er sammensat et akademisk råd, der består af repræsentanter for det videnskabelige personale og de studerende, samt observatører fra det tekniske og administrative personale. De akademiske råd arbejder med strategier for forskning, uddannelse og videnuudveksling. De står desuden for sammensætningen af faglige udvalg, der skal bedømme ansøgere til videnskabelige stillinger, tildele ph.d.- og doktorgrader og udtaler sig om akademiske forhold af væsentlig betydning for fakultetets virksomhed.

I dag har hvert fakultet ét akademisk råd uanset fakultetets størrelse. Antallet af medlemmer varierer. TEO har eksempelvis otte medlemmer og SUND 21 medlemmer.

Forpersonen vælges af medlemmerne i det akademiske råd, og her *kan* VIP vælges, hvilket der er eksempler på. Ofte har det dog indtil nu været dekanen, som vælges til forperson.

Følgegruppens forslag

Følgegruppen vurderer, at et velfungerende akademisk råd er til støtte og gavn for dekanen. De nuværende akademiske råd fungerer generelt set godt, men det kan overvejes, om mindre justeringer vil styrke arbejdet.

Følgegruppens opfattelse er den, at forpersonsrollen kan være dagsordenssættende og er en mulighed for proaktivt at rådgive dekanen.

Høringssvaret

I enkelte høringssvar er der ønske om at fastholde de akademiske råds selvbestemmelse på dette område, med henvisning til, at hvis man virkelig ønsker en VIP som forperson, så kan dette håndteres inden for de eksisterende rammer. Andre havde den modsatte holdning: Ved at sikre, at det blev en VIP, var der en stringens på tværs af universitetet og en forventet styrket medindflydelse.

Følgegruppen foreslår derfor at:

- KU's vedtægter ændres, således at det kun vil være en fastansat VIP, som kan vælges som forperson i de akademiske råd. Fakultetet sikrer en tilstrækkelig sekretariatsbistand til, at forpersonen kan forberede rådets arbejde.

Institutniveau

Følgegruppens vurdering af situationen i dag:

Alle institutter dækker et eller flere forskningsområder og leverer undervisere til KU's uddannelser. Der er dog på tværs af KU en stor variation i både struktur og opgavefordeling på institutniveau. Dertil kommer, at de juridiske og teologiske fakulteter, ikke har institutter. Disse er derfor ikke omfattet af nedenstående vurderinger.

De fleste institutter danner ramme om flere forskellige uddannelser. Nogle steder er uddannelserne forankret på fakultetsniveauet, og de enkelte institutter bidrager med undervisning til forskellige dele af den samlede uddannelse.

Der har tidligere eksisteret såkaldte ”institutråd” på KU, og det var obligatorisk, at hvert institut havde sit eget råd. Disse blev efter en evaluering nedlagt i 2017, da man vurderede, at der var for stort overlap til øvrige nævn og udvalg, og ressourcerne kunne anvendes bedre på alternative inddragelsesformer. Evalueringen af institutrådene var dog ikke entydig – nogle steder var der stor kritik, andre steder mere positive tilbagemeldinger.

I dag er KU's institutter meget forskelligartede i størrelse og i fysiske rammer. Mange institutter har akademiske organer ud over de obligatoriske samarbejdsudvalg og arbejdsmiljøudvalg.

Følgegruppens forslag

Følgegruppen vurderer, at det vil være nødvendigt at sikre, at der er et forum, som behandler akademisk-strategiske spørgsmål om stillinger og akademisk retning på alle institutter på KU. Følgegruppen vurderer, at det er meget forskelligt, hvordan akademisk inddragelse sker i dag. På nogle institutter findes der i dag organer, som følgegruppen vurderer fungerer som medinddragende råd. Andre institutter synes ikke at have en sådan organisering.

Følgegruppen foreslår dette forum skal hedde **institutforskerkollegium (engelsk: department faculty board)**.

Høringssvaret

Denne del af forslaget modtog mange høringssvar med mange forskellige tilkendegivelser. Særligt var der bekymringer for både den administrative byrde samt risikoen for at VIP skulle bruge endnu mere tid i råd, nævn og udvalg. På den anden side var der flere steder forståelse for problematikken. Forslaget modtog også flere bemærkninger til, hvordan KU skulle håndtere medlemskabet af organet: Med valg sikrer man repræsentativitet, men vil

også kunne skabe splid internt på instituttet og der er også en del administration i afviklingen af valget. Udpegning eller åbne møder er nemmere at afvikle, men man risikerer det bliver de aktives holdninger der bringes frem og ikke en bredere institutdagsorden.

Følgegruppen foreslår derfor at:

- Det tilkendes gives, at alle institutter vil skulle nedsætte et forskerkollegium eller omdanne et eksisterende udvalg til et forskerkollegium.
- Kollegiet består af en delmængde af fastansatte professorer, lektorer og tenure track-adjunkter. Det er muligt lokalt at aftale en eller flere observatør, for eksempel TAP.
- Den konkrete sammensætning samt afklaring af valg til kollegiet fastsættes lokalt på de enkelte institutter.
- Bestyrelsens følgegruppe vil arbejde videre med retningslinjer og kommissorium inden den konkrete implementering.